

## Posudek rigorózní práce

Karolína Malcová: *Analýza voleb a volebního chování do Senátu Parlamentu České republiky.*

Karolína Malcová si ve své práci vytkla za cíl detailně analyzovat volby do Senátu Parlamentu České republiky. Což je již samo o sobě přínosné, neboť detailní analýza voleb do horní komory českého parlamentu je v české politické vědě tématem bohužel velmi přehlíženým.

Autorka předkládané rigorózní práce (která vznikla původně jako práce diplomová) k tématu přistoupila velmi svědomitě. První část práce je věnována teoretickému přehledu, v němž se autorka zabývá rozlišením volebních systémů a jejich dopadů na volební chování a stranický systém – logicky se zaměřuje hlavně na systémy většinové. V teoretické části podává propracovaný přehled dané problematiky, který svědčí o tom, že je s teorií volebních systémů výborně obeznámena.

Následuje část analytická, v níž se autorka zaměřila na čtyři volební obvody: č. 12 Strakonice, č. 15 Pelhřimov, č. 51 Žďár nad Sázavou a č. 54 Znojmo, a to v rámci dvou řádných volebních termínů v letech 1996 a 2002. Na výběru konkrétních volebních obvodů se přitom podílelo hned několik kritérií, vedle časového souběhu voleb v letech 1996 a 2002 to byla prostorová blízkost obvodů, podobná struktura obvodů z hlediska velikosti obcí a socioekonomických ukazatelů a v neposlední řadě také osobní známost prostředí.

Takto provedený výběr je jistě velmi vhodný a oceňuji rovněž to, že autorka uplatnila právě i osobní znalost prostředí. To jí umožňuje podrobně analyzovat průběh voleb a vysvětlit jejich výsledky pomocí řady socioekonomických a sociokulturních faktorů, a též lépe rozlišit vliv stranické příslušnosti a roli osobního přínosu kandidáta. Autorka zkoumá výsledky v obcích různých velikostí a též v obcích či v částech daného volebního obvodu, k nimž má kandidát určitý pevný vztah (žije zde a působí apod.).

Na základě takto provedeného detailního rozboru pak v závěru práce provádí jistá zobecnění. Analýza Karolíny Malcové potvrdila zásadní vliv stranické příslušnosti kandidáta, nicméně potvrdila i to, že tento faktor rozhodně nelze považovat za jedinou rozhodující proměnnou. Velký význam má i osobnost kandidáta, jeho vztah k regionu, kde kandiduje. Sice se nepotvrzuje mínění těch, kteří doufali, že Senát bude doménou nezávislých osobností, nicméně práce Karolíny Malcové dokládá, že váhu osobnosti nelze na druhou stranu podceňovat, hraje totiž velkou roli, a v některých případech může hrát roli rozhodující, může „přebít“ soupeře kandidující za zavedené strany, zvláště tehdy, jsou-li nevýrazní či dokonce z nějakého důvodu nevěrohodní.

Výsledkem práce Karolíny Malcové tedy není stanovení nějaké jednoduché zákonitosti, naopak, ukazuje pestrost, složitost a vzájemnou propojenost řady faktorů, které se na konečném volebním výsledku podílejí. Což myslím svědčí o kvalitě předkládané práce – mimochodem, dosti objemné – i o velké potřebě dalšího výzkumu v této oblasti. Pokud vím, autorka ve výzkumu senátních voleb pokračuje i v rámci svého doktorského studia.

K práci Karolíny Malcové nemám žádné vážné výhrady, naopak, musím ocenit její průkopnický charakter – jde skutečně o samostatný výzkum vycházející hlavně z analýzy primárních zdrojů. A oceňuji též pečlivost a přehlednost zpracování – autorka dokládá svou analýzu řadou grafů a tabulek, práce je dobře strukturovaná, má stanovený cíl, k němuž v závěru dospívá, a to logicky a přehledně.

Práci Karolíny Malcové proto rozhodně doporučuji k přijetí a navrhuji ji hodnotit stupněm výborně (tedy, pokud se rigorózní práce známkuje).

Nicméně bych pro obhajobu položil autorce následující otázku: Považujete současný volební systém pro volby do Senátu za vhodný? Za vhodný jednak z hlediska funkce horní komory (ústavní pojistka a „revizorka“ legislativy přijímané dolní komorou), jednak z hlediska nízké volební účasti, která oslabuje legitimitu horní komory?

V Praze dne 20. 10. 2009

PhDr. Josef Mlejnek, Ph.D.